

ACTIVITATS BLOC II: EL CONEIXEMENT

TEMA 7 – SENSACIÓ, PERCEPCIÓ I CONCEPTUALITZACIÓ

1.- Text *Filosofia* d'AA.VV. Respon les següents preguntes:

a) Quin és el significat de la paraula "*intel·ligència*" dins aquest fragment? Quina és la relació que hi ha, doncs, entre *coneixement* i *intel·ligència*?

b) Per què el coneixement o conèixer és una estratègia evolutiva adaptativament favorable? Posa dos exemples que il·lustrin la teva resposta.

2.- En quin sentit podem dir que les il·lusions òptiques són un clar exemple de què sensació i percepció no són pròpiament el mateix fenomen? Posa un exemple més en el que puguis diferenciar ambdós processos.

3.- Inventa una història breu o descriu una situació en la que apareguin actuant cadascun dels factors subjectius de la percepció: *atenció, interessos individuals i necessitats i condicionants culturals*.

4.- Quina és la relació existent entre allò que anomenem Operacions Mentals Conceptuals (OPM) i la funció simbòlica humana? Posa un exemple (original i creatiu) de cadascuna d'aquestes OPM.

5.- Fragment del llibre *Crítica de la Raó Pura* d'I Kant. Contesta aquestes qüestions:

a) L'autor afirma que "*No hi ha dubte que tot el nostre coneixement comença amb l'experiència*". D'acord amb l'estudi a aquest tema... Com definiries la noció d'*experiència* que apareix al text? En altres paraules: Quins serien els processos que constitueixen allò que anomenem *experiència*?

b) Partint d'aquesta noció d'*experiència*...Podem afirmar que allò que apareix com a *la nostra experiència* de la realitat és la realitat *en si mateixa*? Sí/No Per què?

TEMA 8- CONEIXEMENT, VERITAT I REALITAT

1.- Per què normalment el dogmatisme condueix cap el fanatisme i la intolerància? Posa dos exemples històrics en els que el manteniment de posicions dogmàtiques hagi conduït cap a situacions socials de fanatisme i intolerància.

2.- Textos *La societat oberta i els seus enemics* de K. Popper i *Epistemologia General* de R. Vernaux . Respon les següents preguntes:

- a) En què consisteix aquesta branca d'estudi que Popper anomena *sociologia del coneixement*?
- b) A què es refereix Popper quan diu que "*El pensament científic, i en particular el pensament que fa referència als afers socials i polítics, no es desenvolupa en un buit absolut, sinó dins una atmosfera socialment condicionada*". A què es refereix quan parla d'atmosfera socialment condicionada o d' "*elements inconscients o subconscients que resten ocults al subjecte pensant*"?
- c) Popper escriu: "*Aquest hàbitat determina tot un sistema d'opinions i teories que es presenten al subjecte pensant com a inqüestionablement certes o evidents*". Partint de la diferenciació que Vernaux (i l'altre text sobre el mateix tema) fa entre *certesa* i *veritat*... Seria aquesta evidència o certesa garantia de *veritat* d'aquestes teories o opinions? Sí/No Per què?
- d) Partint doncs, de la tesi del text de Popper, quina/es posicions respecte la possibilitat i abast del coneixement humà seria/en més correcte/s: dogmatisme, relativisme o escepticisme? Per què?
- e) Posa dos exemples històrics del que Vernaux anomena "certeses errònies".
- f) Per què no podem dir que la *realitat* és vertadera o falsa i, en canvi, sí podem dir que els *judicis* són vertaders o falsos? Quina teoria de la veritat apareix implícita o explícitament al text de Vernaux? I al text de Popper?
- g) Posa un exemple per explicar o que expliqui com funciona o s'aplica la teoria *pragmàtica* de la veritat.

3.- Textos *La naturalesa del món físic* d'Eddington i *Fragment 9* de Demòcrit. Contesta aquestes qüestions:

- a) Quina visió realista mantenen els autors: ingènua o crítica? Per què?
- b) Què creus que definiria millor a aquests autors: el racionalisme o l'empirisme? Per què?
- c) Quina teoria de la veritat es manté implícitament dins els seus textos?

4.- Capítol *Si hubiérais engañado a vuestro (a) novio (a), ¿se lo diríais?* (*Antimanual de Filosofía* de M.ONFRAY). Llegeix el capítol i respon les següents qüestions:

- a) Resumeix la tesi del capítol en una sola frase que sigui breu, clara i correcta.
- b) Onfray afirma: "*Con la verdad podemos provocar efectos considerables, tanto para lo bueno como para lo malo. (...) hay que conformarse con hacer de la mentira un mal necesario. (...) Existe una violencia de la verdad cruda y desnuda (...)*[Las consecuencias de la verdad] *pueden ser catastróficas y provocar algo peor que la mentira*" (pàgs 284-5-6). Podem dir que hi ha mentides *moralment* bones i veritats *moralment* dolentes? Per què? Posa un exemple de cada tipus. Quina és la diferència entre una *falsedat* i una *mentida*?
- c) "*La vida cotidiana entera, cuando no actuamos de forma transparente, se reduce a una clase de mentira por omisión*" (pàg. 286) En quin sentit o per què la mentida és un mal socialment necessari?
- d) El capítol acaba així: "*En sí, la mentira no es más que un instrumento a través del cual disimulamos y sustraemos la verdad respecto al otro. Pero se puede leer positiva o negativamente, dependiendo de las virtudes o los vicios a los que sirve. Reflexionad antes de informar a vuestro novio o vuestra novia sobre vuestra escapada de anoche...*"(pàg 287) . Enumera i explica tres raons a favor de confessar un engany de parella i tres raons en contra.

TEMA 10- EL CONEIXEMENT CIENTÍFIC

1.- Text *O.C* de Mario Bunge. Respon les següents qüestions:

- a) Quina és la diferència entre una *hipòtesi* i una *teoria*?
- b) L'autor afirma que la importància de les lleis dins la ciència resideix en què aquestes "*Les lleis condensen el nostre coneixement d'allò que és actual i d'allò que és possible". Què significa això? Així mateix diu també que aquestes lleis "*si són profundes, arribaran a prop de les essències". A què es refereix?**
- c) Quina és la relació entre *teoria* i *lleis* i què és el que ens permeten fer?

2.- Textos *Lliçons introductòries a la Psicoanàlisi* de S. Freud i *Història del temps* d'Stephen Hawking. Contesta aquestes preguntes:

- a) Hawking afirma: "*Una teoria és simplement un model de l'univers, o d'una part de l'univers (...)* Això només existeix a les nostres ments i no té cap més realitat". Són doncs les teories científiques, segons l'autor, descripcions completament objectives de la realitat o descripcions amb una dosi de subjectivitat? Per què?

b) Quines són les dues condicions que, d'acord amb Hawking, ha de complir una teoria científica per a ser considerada bona? Quina/es teoria/es de la veritat està manifestant en relació al coneixement científic: *pràgmàtica*, de la *coherència* o la *correspondència*? Per què?

c) Quin és el significat de la següent afirmació de Freud? "*Tal exigència [creure que una ciència no es compon més que de tesis rigorosament demostrades] és signe de temperaments que tenen necessitat d'autoritat i cerquen reemplaçar el catecisme religiós per un altre d'ordre científic*".

d) "*La major part de les seves afirmacions presenta només certs graus de probabilitat, i allò propi de l'esperit científic és precisament saber donar-se per satisfet amb aquestes aproximacions a la certesa*". Està Freud adoptant una posició *dogmàtica*, *escèptica* o *relativista* en relació al coneixement científic? Per què?

e) Quina idea semblant trobam en els dos textos en relació al coneixement científic o la ciència com a activitat humana?

3.- Text *El gall d'indi inductivista*. Sabem que tant la deducció com la inducció són necessàries alhora d'elaborar lleis i teories científiques. Ara bé, d'acord amb el que diu el text... Quin és el problema que planteja la inferència deductiva i, per tant, qualsevol coneixement científic que estableixi lleis que preveuen esdeveniments futurs?

4.- Text *Semmelweils i la febre puerperal*. Identifica en el relat cadascuna de les passes del mètode científic.

5.- Per què l'hermenèutica és necessària en les ciències humanístiques i socials? Posa un exemple on es faci patent aquesta necessitat d'interpretació.